

MARCOVÉ LEGISLAČÍNO 2022

Prehľad zmien prijatých počas 60. schôdze NR SR
s vplyvom na podnikateľské prostredie.

60. schôdza Národnej rady Slovenskej republiky priniesla viacero novinek a zmien vzťahujúcich sa na podnikateľské prostredie, vrátane malých a stredných podnikov. V tomto článku Vám prinášame tie najvýznamnejšie zmeny, o ktorých by ste mali určite vedieť.

1. Bol prijatý nový zákon o riešení hroziaceho úpadku podnikateľov

- *Zákon o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- *Účinnosť od 17.7.2022*

Nová právna úprava riešenia hroziaceho úpadku podnikateľov má za cieľ rýchlu reštrukturalizáciu v počiatočnom štádiu a zabránenie tak úpadku dlžníka, ako aj riešenie situácie insolvenčným konaním. Hroziaci úpadok sa bude riešiť v preventívnom konaní, ktorým je verejná alebo neverejná preventívna reštrukturalizácia. Zavádzajú sa aj tzv. nástroje včasného varovania, ktoré majú slúžiť na upozornenie podnikateľa k prijatiu opatrení na odvrátenie úpadku.

Novoprijatým zákonom sa ďalej zaviedli napríklad:

- povinnosť dlžníka vybrať si správcu v preventívnom konaní,
- povinnosť zápisu dlžníka do Registra partnerov verejného sektora,
- zvýšenie súdneho poplatku za konkurzné konanie,
- zavedenie súdneho poplatku pre konkurzy trvajúce 4 a viac rokov,
- zvýšenie súdneho poplatku za podanie námietky zaujatosti,
- zavedenie možnosti konania schôdze veriteľov aj prostredníctvom videokonferencie,
- zavedenie možnosti oddlženého dlžníka pokračovať v podnikateľskej činnosti alebo získať živnosť,
- zavedenie elektronického prihlasovania pohľadávky.

Zaviedla sa tiež špeciálna skúška pre správcov, pričom sa zvýšil aj ročný poplatok správcu za trvanie zápisu v zozname správcov.

V novom zákone sa upravila aj tzv. dočasná ochrana podnikateľov, ktorí sú vo finančných ťažkostiach, ako aj jej podmienky. Udelením dočasnej ochrany sa podnikateľovi poskytne dostatočný čas na reštrukturalizáciu. Dočasnú ochranu bude dlžníkovi udeľovať súd na obdobie 3 mesiacov, pričom je možné jej opätovné predĺženie o ďalšie 3 mesiace.

Počas trvania dočasnej ochrany napríklad nemožno voči dlžníkovi:

- vyhlásiť konkurz alebo povoliť reštrukturalizáciu,
- viesť exekučné konanie,
- začať výkon zabezpečovacieho práva na jeho majetok,
- započítať voči nemu spriaznenú pohľadávku.

Novým zákonom o riešení hroziaceho úpadku sa zrušil zákon č. 421/2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach.

2. Zavádza sa cenová regulácia elektriny a plynu

- *Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- *Účinnosť od 1.4.2022*

Novela predmetného zákona, ktorú parlament schválil 22.3.2022, priniesla cenovú reguláciu dodávok elektriny a plynu pre cenovo regulované skupiny odberateľov (v prípade, ak o odoberanie energie za regulované ceny požiadajú), a to:

- pre odberateľov elektriny v domácnosti,
- pre odberateľov plynu v domácnosti,
- pre tzv. malé podniky, t. j. odberateľov elektriny a plynu mimo domácnosti s ročným odberom elektriny najviac 30 000 kWh alebo ročným odberom plynu najviac 100 000 kWh.

Novela je zacielená na podporu rozvoja lokálnych zdrojov z obnoviteľných zdrojov energie, ktoré si budú môcť inštalovať koncoví odberatelia elektriny až do výšky maximálnej rezervovanej kapacity ich odberných miest. Zrušil sa tak limit inštalovaného výkonu lokálnych zdrojov vo výške 500 kW, ako aj ďalší doterajší limit 10 % inštalovaného výkonu lokálneho zdroja pre dodávku prebytočnej elektriny vyrobenej lokálnym zdrojom.

Zaviedla sa aj osobitná zodpovednosť za škodu dodávateľa elektriny a plynu voči odberateľom, ak stratil spôsobilosť dodávať elektrinu alebo plyn. Každý "skrachovaný" dodávateľ energie, ktorý požiadava o vrátenie licencie, bude musieť odovzdať za nákupné ceny (obstarávacie náklady navýšené o jadrovú infláciu) plyn či elektrinu dodávateľovi poslednej inštancie.

3. Bol prijatý nový zákon o ďalších opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine (tzv. Lex Ukrajina)

- *Zákon č. 92/2022 Z. z. o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine*
- *Účinnosť od 30.3.2022*

Dňa 22.3.2022 parlament schválil vládny návrh zákona – tzv. Lex Ukrajina, konkrétne zákon č. 92/2022 Z. z. o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine s účinnosťou od 30.3.2022. Zákon bude uľahčovať najmä situáciu spojenú s hromadným prílevom cudzincov, ktorí pred konfliktom na Ukrajine utekajú na územie Slovenska.

Predmetným zákonom boli zavedené nasledovné opatrenia súvisiace s poskytovaným finančného príspevku za ubytovanie odídencov z Ukrajiny:

- Fyzickým alebo právnickým osobám bude poskytovaný finančný príspevok za ubytovanie odídencov z Ukrajiny, ako aj za súvisiace služby.
- Príspevok za ubytovanie odídencov sa bude poskytovať za každú noc ubytovania od vyhlásenia mimoriadnej situácie do rozhodnutia vlády o ukončení poskytovania príspevku za ubytovanie.

- Oprávnená osoba je povinná predložiť obci zmluvu o poskytnutí ubytovania odídencovi.
- Na účely poskytovania príspevku je odídenec, ktorému osoba poskytuje ubytovanie, povinný raz mesačne počas poskytovania ubytovania osobne oznámiť obci, že mu oprávnená osoba poskytuje ubytovanie.
- Boli schválené aj horné stropy príspevkov na ubytovanie: pre jednoizbový byt je to mesačne 500 eur, pre dvojizbový byt 750 eur, za tri obytné miestnosti dostane ubytovateľ maximálne 1000 eur a za štyri a viac izieb 1250 eur.

Prijatím zákona Lex Ukrajina došlo aj k novelizácii zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorej sa prerušuje povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej SZČO, ktorá je občanom Ukrajiny, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie počas obdobia, v ktorom sa v súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine zdržiava na jej území z dôvodu výkonu služby vo vojsku Ukrajiny, výkonu brannej povinnosti alebo výkonu odvodnej povinnosti na Ukrajine. Ide o živnostníkov z Ukrajiny, ktorí na Slovensku pôsobili už pred vojnou a teraz odišli bojovať do svojej vlasti. Po návrate si môžu tieto odvody doplatiť, aby nestratili nárok na dôchodok.

Novelizoval sa aj zákon o výkone práce vo verejnom záujme, v ktorom bolo doplnené ustanovenie o tzv. preukazovaní bezúhonnosti Ukrajincami. Ak sa budú chcieť odídenci z Ukrajiny zamestnať na školách, v úradoch alebo v sociálnych službách, nebudú musieť preukazovať svoju bezúhonnosť špeciálnym potvrdením (t. j. výpisom z Registra trestov), ale túto povinnosť nahradí čestné vyhlásenie, ktoré fyzická osoba predloží zamestnávateľovi pred vznikom pracovného pomeru.

Ak fyzická osoba preukáže bezúhonnosť čestným vyhlásením, bude sa považovať za bezúhonnú (ak sa nepreukáže opak). Preukázanie nepravdivosti čestného vyhlásenia je dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru. Pri pedagogických zamestnancoch platí špeciálne pravidlo. Okrem čestného vyhlásenia bude zamestnávateľ vyžadovať aj predloženie psychologického posudku o psychickej spôsobilosti, ktorý nemôže byť starší ako jeden rok.

Bolo prijaté aj ustanovenie, ktoré oprávňuje žiadateľov, ktorí sú štátnymi občanmi Ukrajiny (a tiež ich rodinných príslušníkov), aby počas trvania mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie SR spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny, mohli vstupovať do pracovnoprávného vzťahu aj pred uplynutím lehoty 9 mesiacov od začatia konania o udelenie azylu.

Zároveň prijatím Lex Ukrajina nastali aj viaceré zmeny v zákone o službách zamestnanosti. Bola predĺžená platnosť potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a povolenia na zamestnanie, ktorá by inak uplynula počas mimoriadnej situácie - až do uplynutia dvoch mesiacov odo dňa odvolania mimoriadnej situácie v súvislosti s konfliktom na Ukrajine.

Počas mimoriadnej situácie úrad práce vydá potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta aj na žiadosť zamestnávateľa. Zamestnávateľ k takejto žiadosti priloží potrebné doklady a písomný súhlas štátneho príslušníka tretej krajiny s touto žiadosťou, spolu s overením pravosti jeho podpisu.

4. Zavádzajú sa zmeny v sociálnej oblasti

- *Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov*
- *Účinnosť od 1.1.2023*

Novelou prišlo k viacerým čiastkovým úpravám v oblasti sociálneho poistenia, a teda k:

- zavedeniu opätovného plynutia (resp. predĺženia) ochrannej lehoty pre ženy, ktoré otehotneli v období 180 dní (6 mesiacov) od zániku nemocenského poistenia,
- zrušeniu možnosti úhrady poistného na sociálne poistenie v hotovosti, nakoľko bezhotovostný platobný styk možno považovať za jeden z nástrojov, ktorým sa dá eliminovať podiel nelegálneho pohybu peňazí,
- predĺženiu doterajšej lehoty 30 dní na vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu na 60 dní pre prípady, ak skutočnosť, že poistné bolo zaplatené bez právneho dôvodu, zistí Sociálna poisťovňa na základe vlastnej činnosti,
- zrušeniu platby sociálnych odvodov v hotovosti (len prevodom na účet Sociálnej poisťovne alebo hotovostným vkladom v banke či na pošte),
- možnosti poukazovať krátkodobé dávky sociálneho poistenia (nemocenské a dávku v nezamestnanosti) aj na iný účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ako je účet prijímateľa, resp. jeho manžela (manželky),
- zavedeniu povinnosti Sociálnej poisťovni oznámiť Úradu verejného zdravotníctva porušenie liečebného režimu poistencom počas nariadeného karanténneho opatrenia alebo izolácie,
- zmene spôsobu výpočtu starobného dôchodku poistencov, ktorým vznikol nárok na starobný dôchodok pred 1. januárom 2004 a zároveň sa im zarátavalo pred 1. januárom 1993 československé obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré poskytuje dôchodok ČR. Starobný dôchodok týchto poistencov sa bude určovať podľa predpisov SR,
- zrušeniu ročného zúčtovania v sociálnom poistení v súvislosti s pripravovanou daňovo-odvodovou reformou (došlo aj k úprave týchto ustanovení zákona a tzv. navráteniu k stavu účinnému do 31. decembra 2022).

5. Zavádza sa elektronické potvrdzovanie dočasnej PN (e-PN)

- *Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti*
- *Účinnosť od 1.6.2023*

Prijatou novelou sa zaviedlo elektronické potvrdzovanie dočasnej pracovnej neschopnosti (tzv. e-PN), ktoré má významne znížiť administratívne zaťaženie poistencov, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, zamestnávateľov a Sociálnej poisťovne, nakoľko nahradí doterajšie tlačivo predpísané Sociálnou poisťovňou, ktoré bolo potrebné fyzicky doručovať zamestnávateľovi aj do Sociálnej poisťovne.

Zavedením e-PN sa odstraňuje potreba fyzického doručovania tlačiva zamestnávateľovi a súčasne aj pre poskytovateľa zdravotnej starostlivosti doručovať príslušnú časť tlačiva do Sociálnej poisťovne. Celý proces od potvrdzovania dočasnej PN až po ukončenie dočasnej PN bude v čo najväčšej možnej miere realizovaný elektronickým spôsobom a nahradí momentálne používané tlačivo, zamestnávateľ tak údaje o PN svojho zamestnanca dostane automaticky zo Sociálnej poisťovne.

Záznam e-PN budú vypisovať, resp. posudzovať a rozhodovať o dočasnej PN aj všetci lekári poskytujúci špecializovanú ambulatnú starostlivosť, čím sa má odbremeniť všeobecný lekár od administratívneho úkonu vypisovania záznamu e-PN.

6. Ruší sa nelegálna práca pri výpomoci niektorých rodinných príslušníkov v spoločnosti

- *Zákon č. 112/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*
- *Účinnosť od 1.1.2023*

V prípade SZČO a 2-osobových s. r. o. (pokiaľ sú spoločníkmi príbuzní v priamom rade, súrodenci alebo manželia) sa za nelegálnu prácu alebo zamestnanie nebude považovať práca príbuzného v priamom rade, súrodenca alebo manžela podnikateľa, ak je:

- dôchodkovo poistený,
- poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov alebo
- žiakom alebo študentom do 26 rokov veku.

7. Zavádza sa Centrálny register účtov

- *Zákon o centrálnom registri účtov*
- *Účinnosť od 1.5.2022*

Parlament schválil nový zákon o centrálnom registri účtov, ktorým sa implementuje V. AML smernica proti praniu špinavých peňazí a zriadil sa centrálny register účtov ako centralizovaný automatizovaný mechanizmus na včasnú identifikáciu majiteľov a disponentov bankových alebo platobných účtov, vrátane bezpečnostných schránok, ktorého správcom bude Ministerstvo financií SR.

V zmysle prijatého zákona budú banky do centrálného registra účtov poskytovať údaje o svojich klientoch na evidenciu osôb vlastníacich alebo kontrolujúcich účty a bezpečnostné schránky, pričom efektívnejšia má byť aj komunikácia medzi bankami a oprávnenými subjektmi.

Prišlo tiež k úprave už existujúcich pravidiel na predchádzanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

8. Predlžuje sa lehota na oboznámenie zamestnancov s predpismi na úseku BOZP

- *Zákon č. 114/2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- *Účinnosť od 1.1.2023*

Novelou zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ktorú prijal parlament, sa predĺžila lehota na oboznamovanie zamestnancov s predpismi na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na každé 3 roky (zmena oproti doterajšími 2 rokmi). Prišlo aj k zlúčeniu odbornej spôsobilosti

autorizovaného a bezpečnostného technika s tým, že sa ponechala iba odborná spôsobilosť bezpečnostného technika s odbornosťou na úrovni súčasného autorizovaného bezpečnostného technika. Cieľom tohto prijatého opatrenia bolo zabezpečiť jednotnú úroveň odbornosti a zároveň zvýšenie odbornosti osôb, ktoré vykonávajú funkciu bezpečnostného technika.

9. Zavádzajú sa zmeny v dobrovoľnom dôchodkovom sporení a tzv. celoeurópsky osobný dôchodkový produkt

- *Zákon o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte a o zmene a doplnení niektorých zákonov*
- *Účinnosť dňom vyhlásenia, resp. od 1.1.2023*

Zákon o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte bol vypracovaný z dôvodu potreby vykonania niektorých článkov Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2019/1238 o celoeurópskom osobnom dôchodkovom produkte.

Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt je atraktívny najmä z dôvodu jeho prenositeľnosti, je vhodný obzvlášť pre mladých ľudí a mobilných pracovníkov, pre ktorých má priniesť rozšírenie možnosti výberu a ponúknuť riešenia pre občanov, ktorí aktívne využívajú právo na voľný pohyb.

Celoeurópsky osobný dôchodkový produkt budú môcť poskytovať doplnkové dôchodkové spoločnosti, poisťovne, banky, správcovské spoločnosti, ale aj obchodníci s cennými papiermi.

Z celoeurópskeho osobného dôchodkového produktu sa vypláca:

- dôchodok,
- programový výber,
- jednorazové vyrovnanie alebo
- predčasný výber.

Dôchodok sa môže vyplácať formou doživotného alebo dočasného dôchodku. Pre poberanie dočasného dôchodku je minimálna hranica 5 rokov.

Na celoeurópsky osobný dôchodkový produkt sa bude uplatňovať rovnaký daňový režim, ako na príspevky účastníkov doplnkového dôchodkového sporenia a dávky z tohto sporenia.

CENTRUM **LEPŠEJ** REGULÁCIE

LEPŠIE ZÁKONY PRE PODNIKATEĽOV

Kontaktné údaje:

Slovak Business Agency
Centrum lepšej regulácie (CLR)
Karadžičova 2
Twin City A
811 09 Bratislava

clr@sbagency.sk

02/203 63 193

02/203 63 293